

Sygn. akt II UK 477/13

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lutego 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z wniosku E.S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W.
o wypłatę emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 19 lutego 2014 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 20 marca 2013 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 marca 2013 r. Sąd Apelacyjny w (...) III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił apelację wnioskodawczyni E.S. od wyroku Sądu Okręgowego w W. XIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych z dnia 10 stycznia 2012 r. oddalającego odwołanie wnioskodawczyni od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych III Oddziału w W. z dnia 28 września 2011 r. wstrzymującej od dnia 1 października 2011 r. wypłatę pobieranej przez nią emerytury.

W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny powołał się na wyrok z dnia 13 listopada 2012 r. K 2/12, w którym Trybunał Konstytucyjny stwierdził niezgodność art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 257, poz. 1726, zwanej dalej nowelizacją z dnia 16 grudnia 2010 r.) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) z zasadą ochrony zaufania obywatela do

państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji RP jedynie w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Sąd Apelacyjny wskazał, że skutkiem tego orzeczenia jest to, że z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw, art. 28 nowelizacji z dnia 16 grudnia 2010 r. utraci moc w zakresie, w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Znaczy to, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą – jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury - nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. Natomiast przepis ten pozostaje nadal w obrocie prawnym i znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury w momencie jego wejścia w życie i później, tj. od 1 stycznia 2011 r. Wnioskodawczyni prawo do emerytury przyznano decyzją organu rentowego z dnia 10 lipca 2007 r., czyli kiedy obowiązywał art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach warunkujący realizację nabytego prawa do emerytury od rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywała ją bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Zatem nie nabyła prawa do tego świadczenia w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. i wobec tego nie ma dalszego prawa do wypłaty emerytury, gdyż wyrok Trybunału Konstytucyjnego jej nie dotyczy. Sąd Apelacyjny zauważył przy tym, że z mocy art. 190 ust. 1 Konstytucji RP orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne, a zatem organy administracyjne i sądy obowiązane są je stosować. Nie może też sąd powszechny oceniać zgodności wprowadzonych norm z prawem międzynarodowym gdyż do tego ma uprawnienia Trybunał Konstytucyjny.

W skardze kasacyjnej wnioskodawczyni zarzuciła naruszenie następujących przepisów prawa materialnego: 1/ art. 28 nowelizacji z dnia 16 grudnia 2010 r. w związku z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że pomimo wydania przez Trybunał Konstytucyjny wyroku K 2/12, przepisy te należy nadal stosować do skarżącej, gdyż wyrok TK nie ma do niej zastosowania jako do osoby, która nabyła

prawo do emerytury nauczycielskiej od dnia 1 czerwca 2007 r., 2/ art. 100 ust. 1 w związku art. 47 ustawy o emeryturach i rentach przez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że ustalenie prawa do emerytury nauczycielskiej, bez względu na wiek, wyłącza wobec danego ubezpieczonego zastosowanie przepisów ogólnych ustawy o emeryturach i rentach, w tym nowych przepisów zmieniających treść ryzyka emerytalnego dla osób, które ukończyły powszechny wiek emerytalny, 3/ art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że nabycie prawa do emerytury nauczycielskiej w 2007 r., a więc gdy przepis ten obowiązywał, pozbawia skarżącą prawa do dalszej wypłaty emerytury (po jej zawieszeniu z dniem 1 października 2011 r.), gdyż wyrok Trybunału K 2/12 jej nie dotyczy, 4/ art. 190 ust. 1, ust. 3 i ust. 4 Konstytucji RP przez niewłaściwe zastosowanie w sytuacji, gdy przepis uznany za niekonstytucyjny ma ten charakter od momentu jego uchwalenia, a wyrok Trybunału Konstytucyjnego stanowi jedynie potwierdzenie tego faktu.

Zdaniem skarżącej, w sprawie występuje „istotne zagadnienie prawne i potrzeba ustalenia jednolitej wykładni zakresu zastosowania art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. oraz przepisu art. 103a u.e.r. w ujęciu sentencji wyroku TK z dnia 13 listopada 2012 r., w świetle art. 190 ust. 3 Konstytucji RP, gdyż ma to doniosłe skutki wobec dużej grupy ubezpieczonych, w tym skarżącej”. Skarga jest także „oczywiście uzasadniona w związku z błędną wykładnią i niewłaściwym zastosowaniem wielu przepisów prawa materialnego w powiązaniu z treścią wyroku Trybunału Konstytucyjnego sygn. akt K 2/12”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Przedstawione w skardze przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania tj. zagadnienie prawne i potrzeba wykładni przepisów odnoszące się do zakresu zastosowania art. 28 ustawy zmieniającej z dnia 16 grudnia 2010 r. oraz art. 103a ustawy o emeryturach i rentach „w ujęciu sentencji wyroku TK z dnia 13

listopada 2012 r., w świetle art. 190 ust. 3 Konstytucji RP”, były już przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego. W szczególności w wyroku z dnia 6 sierpnia 2013 r., II UK 4/13 (niepublikowany), Sąd Najwyższy stwierdził wprost, że skutki prawne wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12, nie obejmują ubezpieczonych, którzy nabyli prawo do emerytury przed dniem 8 stycznia 2009 r. (dniem uchylecia art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS - jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm. - na mocy art. 37 pkt 5 lit. b ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych, Dz.U. Nr 228, poz. 1507), także wtedy gdy wypłata emerytury (realizacja nabytego prawa), podlegała zawieszeniu, w związku z kontynuowaniem (przez nauczycielkę) zatrudnienia. W związku z tym, że art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach został uchylony z dniem 8 stycznia 2009 r., od dnia 8 stycznia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2010 r., do dnia wejścia w życie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach, dodanego do ustawy o emeryturach i rentach przez art. 6 pkt 2 nowelizacji z dnia 16 grudnia 2010 r., nie istniał wymóg uprzedniego rozwiązania stosunku pracy jako warunek pobierania świadczeń emerytalnych. Oznacza to, że „obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą - jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury - nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. Natomiast przepis ten pozostaje nadal w obrocie prawnym i znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury w momencie jego wejścia w życie i później, tj. od 1 stycznia 2011 r.”. Uprawnionym, którzy przeszli na emeryturę pod rządami art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach, przed dniem 8 stycznia 2009 r., znany był i obowiązywał ich od dnia 1 lipca 2000 r. dodatkowy warunek wypłaty emerytury w postaci rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą. Również w wyroku z dnia 14 sierpnia 2013 r., III UK 118/12 (dotychczas niepublikowanym) Sąd Najwyższy wskazał, że ubezpieczeni z obydwu tych grup byli w chwili nabywania prawa do emerytury jednakowo świadomi konieczności rozwiązania stosunku pracy, a skoro kontynuowali zatrudnienie, zdecydowali się na zawieszenie prawa do emerytury, o czym skarżąca była niejednokrotnie informowana. Nieobowiązywanie przez pewien czas (od dnia 8 stycznia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2010 r.) tego warunku mogło być dla nich

„korzystnym zaskoczeniem”, ale wskutek zmiany prawa „przez powrót dawnej regulacji po dniu 1 stycznia 2011 r. nie ustanowiono nowej, lecz tylko przywrócono regułę, stosowaną w czasie nabycia przez nich prawa do emerytury”. Dlatego stosowanie art. 103a ustawy o emeryturach rentach z FUS do emerytów, którzy nabyli prawo do emerytury przed dniem 8 stycznia 2009 r., pod rządami art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, nie naruszało zasady ochrony praw nabytych ani zasady zaufania obywateli do Państwa i stanowionego przez nie prawa (por. również wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 sierpnia 2013 r., III UK 117/12, niepublikowany). Powyższe oznaczało, że skutki prawne wynikające z wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. nie znajdują zastosowania do skarżącej, wobec której art. 28 nowelizacji z dnia 16 grudnia 2010 r., ponownie wprowadzający wymóg rozwiązania stosunku pracy i uznany za niekonstytucyjny, w istocie rzeczy nie pogorszył jej sytuacji prawnej, skoro w chwili ustalenia jej uprawnień emerytalnych warunek rozwiązania stosunku pracy obowiązywał.

W skardze kasacyjnej nie zawarto żadnych nowych okoliczności ani argumentów, które nie zostałyby negatywnie ocenione w powołanych wyżej jednolitych orzeczeniach Sądu Najwyższego, co prowadziło do odmowy przyjęcia do rozpoznania kolejnej skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

r.g.